

Els consells escolars territorials

1. Introducció: referència a la normativa vigent

L'any 1985 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei 25/1985, de 10 de desembre, sobre la creació i la constitució dels consells escolars a Catalunya, que s'estructuraven en tres àmbits: nacional, territorial i municipal, amb funcions de consulta i assessorament.

Els consells escolars, d'acord amb el preàmbul de la llei, tenen com a objectiu principal potenciar i fer més efectiva la participació dels sectors afectats en la programació general de l'ensenyament no universitari a Catalunya. Per això, es configuren tres nivells de representativitat, als quals corresponen respectivament tres tipus d'organismes de participació, per tal de recollir la diversitat de perspectives i interessos en relació amb el desenvolupament d'un sistema educatiu democràtic.

Els consells escolars territorials es defineixen com els organismes de consulta i de participació dels sectors afectats en la programació general de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit d'actuació dels serveis territorials en què s'estructura l'Administració educativa. Han de ser consultats preceptivament sobre les matèries següents:

- a) La programació relativa a la creació i a la distribució territorial dels centres docents dels nivells educatius no universitaris de l'àmbit d'actuació respectiu.
- b) Les normes específiques sobre construccions i equipaments escolars de l'àmbit territorial corresponent.
- c) Els serveis educatius i les altres prestacions en el territori respectiu relacionades amb l'ensenyament.

D'acord amb el Decret 184/1988, d'11 de juliol, sobre la composició i la constitució dels consells escolars territorials, cada consell escolar territorial consta de:

- a) Quatre representants del professorat, membres de consells escolars municipals, designats per les associacions o organitzacions de professors del territori.
- b) Quatre representants dels pares dels alumnes, membres de consells escolars municipals, designats per les associacions o federacions dels pares d'alumnes.
- c) Quatre representants d'alumnes, membres de consells escolars municipals, designats per les associacions o federacions d'alumnes del territori.
- d) Dos representants del personal d'administració i serveis, membres de consells escolars municipals, designats per les associacions o les organitzacions del sector.

- e) Un representant designat per cada una de les organitzacions sindicals amb més representativitat del territori, dins el món de l'educació.
- f) Un representant designat per cada una de les organitzacions empresarials amb més representativitat del territori, dins el món de l'educació.
- g) Cinc representants de l'Administració educativa, que seran els caps dels serveis territorials respectius i quatre membres designats per ells d'entre funcionaris i tècnics especialitzats.
- h) Cinc representants dels municipis del territori, designats per les associacions o les federacions de municipis.
- i) Quatre representants dels centres docents públics i privats, dels diversos nivells educatius del territori.

A l'any 1991, els delegats i les delegades territorials del Departament d'Ensenyament van començar a organitzar els processos de constitució dels consells escolars territorials en les seves demarcacions respectives, impulsant la realització de les eleccions i les designacions corresponents dels membres. Concretament, l'Ordre de 30 de juliol de 1991 estableix les instruccions per a la constitució dels consells escolars territorials i les directrius per a l'elaboració dels seus reglaments. Les bases sobre l'organització i el funcionament d'aquests consells s'havien de desplegar en el termini de sis mesos des de la data de la seva constitució mitjançant l'elaboració del seu reglament. Abans d'acabar l'any, s'havien constituït els sis consells escolars territorials corresponents a les delegacions existents: Baix Llobregat-Anoia, Barcelona-comarques, Girona, Lleida, Tarragona i Vallès Occidental. En el cas de la delegació de Barcelona-ciutat, no es va constituir perquè hi funcionava el Consell Escolar Municipal des de l'any 1989. Entre gener i juny de 1992, els presidents dels sis consells escolars territorials constituïts es van anar incorporant com a membres del Consell Escolar de Catalunya, atès que, d'acord amb la Llei 25/1985, els diversos àmbits territorials de representació s'interrelacionen per dotar de la màxima coherència el model participatiu establert.

Després de la creació de la nova delegació territorial de les Terres de l'Ebre, l'any 2003, es va constituir també aquest consell escolar territorial. Igualment, l'any 2004 es reconeix la singularitat del CEM de Barcelona i se l'equipara als altres consells escolars territorials. En ambdós casos, els seus presidents van entrar a formar part del Consell Escolar de Catalunya.

Els reglaments de règim intern dels consells escolars territorials preveuen, entre altres, les qüestions següents:

- a) Reunions ordinàries i extraordinàries, amb l'obligació d'establir-ne almenys tres d'ordinàries anualment i de convocar-ne d'extraordinàries sempre que ho sol·liciti una tercera part dels membres del Consell, i també el procediment per a la seva convocatòria.
- b) Estructura operativa dels Consells als efectes del seu funcionament.

- c) Procediment per a la confecció de la memòria anual d'activitats que han de realitzar tenint en compte les dades dels consells escolars municipals.

2. Anàlisi del funcionament dels consells escolars territorials

Per actualitzar la valoració sobre els CET, es va efectuar un qüestionari que constava de dues parts (puntuació de diversos aspectes de funcionament i opinions i propostes), i que es va passar als presidents i presidentes dels consells escolars territorials amb la finalitat de recollir-la d'una manera més sintetitzada i ordenada. Concretament, es demanava informació sobre:

- Valoració de les funcions que la normativa atribueix al CET:
 - Promoció de la participació dels sectors afectats en la programació general de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit d'actuació de la Delegació Territorial.
 - Acords o dictàmens sobre la programació relativa a la creació i distribució territorial dels centres docents dels nivells educatius no universitaris del seu àmbit d'actuació; normes específiques sobre construccions i equipaments escolars; serveis educatius i altres prestacions.
 - Òrgan de consulta per la signatura de convenis amb altres institucions i organismes que afecten l'ensenyament dins l'àmbit territorial del Consell.
 - Sol·licitud d'informació a l'Administració educativa i a les administracions locals.
 - Funció assessora davant l'Administració.
 - Elevar informes i propostes a l'Administració i al Consell Escolar de Catalunya.
- Valoració del funcionament dels plens (periodicitat, temps entre primera i segona convocatòria, quòrum, qualitat dels informes i dictàmens, memòria anual).
- Òrgans del CET (Comissió Permanent, valoració de les seves funcions, elecció i representació dels membres, secretaris, periodicitat de les reunions, existència d'altres comissions i funcionament, funcions dels presidents de les comissions).
- Representativitat dels organismes i institucions al CET.
- Propostes obertes de millora en l'organització i el funcionament dels CET.

A partir de les respostes rebudes, es recullen les valoracions, comentaris i opinions sobre el funcionament dels CET, com també les conclusions i les propostes de millora. Les puntuacions sobre cada un dels apartats figuren com a annex.

2.1. Valoració de les funcions del Consell Escolar Territorial

En general, es valora que el Ple funciona bàsicament com a òrgan informatiu a la comunitat educativa del territori.

Els punts forts del funcionament general dels CET són:

- La importància del CET com a vehicle d'informació cap als diversos col·lectius.
- El fet que hi són representats tots els sectors i, per tant, pot ser molt útil per copsar les diverses sensibilitats del territori.
- El nivell de participació d'alguns sectors és elevat, fet que demostra l'interès que aquests sectors manifesten.
- És un espai de discussió i informació sobre la programació anual de cada curs escolar i es destaca la receptivitat als temes plantejats per alguns membres.
- Permet fer arribar a alguns sectors més interessats la concreció sobre el territori de les polítiques educatives.

S'assenyalen com a punts febles els aspectes següents:

- Es troba a faltar la participació habitual dels representants dels sectors empresarials.
- Els representants d'alguns sectors tenen altres òrgans col·lectius de participació (Junta de Personal, Juntes de Directores de Primària i de Secundària, Comitès de Salut Laboral, etc.), en els quals es facilita la informació i, per tant, fan que part de la tasca del Consell Escolar Territorial s'hagi desvirtuat. Tot i així, al CET es possibilita la resposta a preguntes més concretes lligades a l'aplicació de les polítiques educatives.
- Hi ha dificultats per exercir les funcions atribuïdes per la normativa vigent.
- En general, es constata poca operativitat. No es plantegen temes a debat o consulta, només s'informa.
- Es critica també la poca celeritat per part dels organismes i institucions que en formen part.
- La dinàmica de funcionament en aquests consells fa que la participació dels membres sigui més de rebre informació que d'elaborar propostes, encara que es pugui monopolitzar el debat per part d'alguns dels sectors.
- Hi ha dificultats de constituir quòrum per la baixa participació.
- Hi ha hagut dificultats per constituir la Comissió Permanent i altres comissions de treball.
- Si s'analitzen les memòries dels darrers anys, es veu clarament la manca de participació i consulta dels sectors representats.

Es plantegen com a possibles estratègies per resoldre aquestes mancances:

- Canviar la normativa per assignar noves funcions i nous àmbits i introduir progressivament aspectes que requereixin acords, informes i dictàmens.

- Establir als CET un marc de debat, de manera que els seus membres vegin la possibilitat de fer propostes. De tota manera, l'anàlisi d'aquestes propostes necessita el treball previ de comissions específiques perquè el Ple és massa nombrós.
- Crear una comissió dinamitzadora.

En síntesi, les propostes de millora són endegar un debat en el conjunt de la comunitat educativa, replantejar les funcions i atorgar als CET competències noves i més concretes.

2.2. Valoració dels òrgans del CET

Només en un CET s'ha constituït la Comissió Permanent, per tant, la seva valoració no és aplicable als altres.

El CET que té constituïda la Comissió Permanent valora com a punts forts l'alt nivell de participació en les reunions, la planificació del calendari de reunions del Ple, l'elaboració de la proposta d'ordre del dia i l'elaboració de la memòria anual d'activitats.

En alguns territoris, es van crear les comissions de treball previstes en les normes de funcionament del Consell Escolar Territorial i, atès que la valoració no va ser satisfactòria, es van suprimir. Per tant, el funcionament d'altres comissions és pràcticament inexistent, fet que es valora com a punt feble que caldria resoldre.

Altres punts febles que s'indiquen són que no necessàriament fan la tasca de representació que teòricament tenen assignada i que en alguns territoris només actuen president, secretari i altres representants de l'Administració que completen informacions.

S'assenyalen com a propostes de millora:

- Donar un contingut o un canvi d'orientació a les funcions del CET. Plantejar un reforçament de la interlocució en l'àmbit territorial municipal.
- Activar comissions de treball.
- Crear i posar en funcionament la Comissió Permanent i altres comissions similars a les del Consell Escolar de Catalunya.
- Planificar els temes i el calendari de les reunions amb antelació suficient.

2.3. Representativitat dels organismes i institucions al CET

En general, es valora positivament el compliment dels terminis de mandat dels membres dels CET i la seva representativitat.

3. Propostes obertes de millora en l'organització i el funcionament dels CET

- Els CET podrien tenir una dimensió diferent si exercissin una funció de cohesió territorial dels consells escolars municipals del seu àmbit, perquè hi ha temes comuns que comparteixen.
- La participació al Consell Escolar de Catalunya dels presidents i presidentes dels CET hauria de ser en nom del territori que representen i, per tant, caldria establir mecanismes de recollida de les opinions dels diversos membres sobre els temes que es debaten.
- Els consells escolars dels diferents àmbits no tenen una relació de dependència. Els consells municipals i els de centre mantenen una dinàmica de funcionament pròpia. Els CET també haurien de tenir vida i funcions pròpies. Caldria destacar la funció d'assessorar el director o directora dels Serveis Territorials per la seva vinculació a la realitat del territori.
- Caldria plantejar objectius propis dels consells escolars territorials que justifiquin el paper i el sentit que han de tenir. També és important veure què interessa als Serveis Territorials que els consells hi aportin.
- És important que els CET siguin consultats en temes concrets del funcionament dels Serveis Territorials, per exemple, els aspectes vinculats a la programació de l'inici de curs, les construccions i els equipaments, etc.
- Els CEM reclamen també saber què fan els CET.

ANNEX: Puntuacions al qüestionari ¹

	Mitjana de la valoració indicada pels presidents dels CET
Valoració de les funcions del Consell Escolar Territorial	
Promoció de la participació dels sectors afectats en la programació general de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit d'actuació de la Delegació Territorial	1,2
Acords o dictàmens sobre la programació relativa a la creació i distribució territorial dels centres docents els nivells educatius no universitaris del seu àmbit d'actuació	0,5
Acords o dictàmens sobre normes específiques sobre construccions i equipaments escolars	0,2
Acords o dictàmens sobre serveis educatius i altres prestacions	0,5
Òrgan de consulta per a la signatura de convenis amb altres institucions i organismes que afecten l'ensenyament dins l'àmbit territorial del Consell	0,4
Sol·licitud d'informació a l'Administració educativa i a les administracions locals	2
Funció assessora davant l'Administració	0,6
Elevar informes i propostes a l'Administració i al Consell Escolar de Catalunya	0,6
Funcionament dels plens	
Periodicitat	1,75
Temps entre primera i segona convocatòria	1,75
Quòrum	1,75
Qualitat dels informes i dictàmens	1
Memòria anual	2,4.
Valoració dels òrgans del CET i les seves funcions	
Comissió Permanent	(només existeix en 1 CET)
Proposta de creació de comissions de treball	0
Encàrrecs d'elaboració d'informes i dictàmens	1
Planificació calendari reunions del Ple	3
Elaboració proposta ordre del dia	2,5
Elaboració memòria anual d'activitats	2,5
Elecció i representació dels membres	2,5
Secretari. Designació i funcions	3
Periodicitat i funcions de les reunions de la Comissió Permanent	0
Proposta de creació de comissions de treball	0
Distribució entre les comissions de treball dels encàrrecs d'elaboració	

¹ La valoració està determinada per una puntuació de 0 a 3.

dels informes i dictàmens	1
Tramitació dels informes i dictàmens de les comissions	0,5
Planificació del calendari de reunions del Ple	1,5
Elaboració de la memòria anual d'activitats	1,5
Existència d'altres comissions i funcionament	0
Funcions del president de les comissions	0
Representativitat dels organismes i institucions al CET	
Criteris de designació/ renovació o ratificació dels seus membres:	
Mandat dels membres	2,3
Representació dels membres	2